

Razne vesti.

V Ljubljani, koncem avgusta 1921. v

— (Deželna vlada za Slovenijo) je v zmislu člena 134. ustave prenehala in na njeno mesto je stopila »pokrajinska uprava za Slovenijo«, katere vodstvo je začetkom avgusta t. l. prevzel po kralju imenovani pokrajinski namestnik minister Ivan Hribar. Za njegovega zastopnika je imenovan dosednji deželni predsednik dr. Vilko Baltič.

— (Dr. Ivan Tavčar) je praznoval dne 28. t. m. sedemdesetletnico svojega rojstva. Tem povodom so se vsi slovenski listi bavili z njegovo osebo in njegovim skoraj petdesetletnim javnim delom: soglasno so ga priznavali za odličnega, mnogostransko zaslužnega in vsega spoštovanja vrednega moža. V slavnostni številki Slov. Naroda popisujeta dva članka posebej dr. Ivana Tavčarja kakor pravnika-odvetnika, kakor prvoboritelja za enakopravnost slovenske narodnosti pri oblastvih, urednika Slov. Pravnika v l. 1881 do 1883, popularnega praviškega pisatelja in vzornega, nesebičnega pravozastopnika. Na Visokem, kjer so se zbrali v mnogem številu njegovi odkritosrčni čestitelji, poklonilo se mu je tudi odposlanstvo društva Pravnika, ki zna posebno ceniti jubilarjeve zasluge za narodni praviški naraščaj. Bilo mu danih še dosti let!

— (Osebne vesti.) Iz sodne službe: Imenovani so za sodnike avskultantje Mirko Dežela, Ivan Kovač, dr. Erih Konšek, Viktor Durini, Fran Brečko, Ivan Tratnik, dr. Ljudevit Zupin, Gilbert Zupančič in dr. Dominik Drnovšek; — za avskultante pravni praktikanti Artur Mrevlje, dr. Leopold Mastnak, dr. Maks Peterlin, Avgust Habermuth, dr. Josip Godnič, Josip Rus, Ivan Mikluš, dr. Ivan Šlibar, dr. Mirko Kresnik, Franc Ustar, dr. Stanko Žitko, dr. Karl Tschinkel in Joško Bergoč. — Iz upravne službe: Imenovani so: okrajni glavar dr. Aleksander Kusy za vladnega svetnika extra statum, vl. tajnik dr. Franc Spiller - Muys za okrajnega glavarja; prov. vladni koncipisti Stanko Masič, Fran Levičnik, dr. Anton Megušar, Ivan Šubic in Ivan Milač za okrajne komisarje, v isti lastnosti sta prevzeta dr. Herbert Kartin in Stanko Novak; prov. vladni koncipisti Bogomir Kobal, dr. Alojzij Trstenjak in Janko Osojnik za vladne koncipiste. — Direktor agrarne direkcije dr. Friderik Lukan je povišan v čin načelnika v I. razredu, Albin Radikon je imenovan referentom III. razreda, dr. Jakob Štefančič tajnikom III. razreda, dr. Vinko Zorec tajnikom II. razreda. — Zač. višji finančni svetniki Ivan Perpar, Angelo Zarnik in Ivan Milohnoja in finančni svetnik dr. Fran Dorčič so imenovani za višje finančne svetnike. — Pri finančni prokuraturi sta imenovana fin. tajnik dr.

Fran Hubad za zač. fin. svetnika in finančni pristav dr. Jožef Vidmar za zač. finančnega tajnika. — Odvetniško pisarno so otvorili: dr. Juro Jan v Mariboru, dr. Karl Laznik v Celju, dr. Ferdo Pirnat v Slovenj Gradcu, dr. Slavko Vesnik (Weixl) v Murski Soboti, dr. Martin Malnerič v Ljubljani in dr. Konrad Janežič v Kamniku. — Premeščena sta notarja Hubert Završnik iz Višnje gore v Krško in Otmar Golob iz Marenberga v Kozje; za notarje so imenovani Fran Tavzes (prej v Idriji) v Logatcu, Josip Kenda v Cerknici, Rudolf Kramar v Dol. Lendavi, dr. Dušan Senčar v Prevaljah, Ferdo Križan v Murski Soboti, Štefan Šinek v Velikih Laščah, dr. Fran Prislan v Trziču, dr. Ivan Grašič v Kranjski gori, Anton Zevnik v Višnji gori, Avgust Kolšek v Marenbergu in Anton Koder v Murski Soboti. — Umrl je odvetnik dr. Jakob Rajh v Slovenj Gradcu. — Iz državne službe sta izstopila tajnik I. razr. v min. za prehrano in obnovo dežel dr. Emil Gaj in avskultant dr. Ivan Ples. Prov. vladni koncipist Anton Kosi je prestopil v službovanje dalmatinske pokrajinske uprave. — Iz imenika odvetnikov sta izbrisana dr. Karel Tschebull v Mariboru in Pavel Valjavec v Ljubljani.

— (Edmund Bernatzik.) Marca 1919. je umrl na Dunaju nagle smrti profesor državnega prava na ondodni univerzi, dr. Edmund Bernatzik.

Veľepolitični časi, v katerih živimo, nas ne smejo ovirati, da se spomnimo tega slavnega učenjaka, kojega delovanje, zlasti pa njegova zanimiva in bistroumna predavanja so v veliki meri pripomogla k znanstveni izobrazbi več generacij tudi slovenskih juristov. Radi tega hočem v par besedah orisati znanstveno delo Bernatzikovo, ki se je raztezalo na državno in upravno vedo, na splošno pravno teorijo in na socialna znanstvena vprašanja.

Njegovo prvo delo »Rechtssprechung und materielle Rechtskraft«, 1886, je na podlagi temeljitega poznavanja ne le avstrijske, temveč tudi francoske in nemške teorije in prakse ter globokih, do dna problemov segajočih raziskavanj razjasnilo pojme upravnega prava. Bil je eden izmed prvih, ki je spoznal, da morajo biti ti pojmi isti kakor oni vsake juristične vede, zlasti civilnega prava, ker ni funkcija upravnih organov ravno tako kakor funkcija sodnih organov nič drugega nego izvrševanje zakonov. V materijelni pravni moči je našel oni centralni institut, ki jamči upravnim aktoin njihovo pravno veljavo in ki štiti državljane pred izpremembo v naziranjū upravne oblasti. Že v tem delu se je pokazala bleščeča duhovitost, fina ironija, pa tudi brezobzirna resnicoljubnost Bernatzikova.

Na morebiti še popolnejši način najdemo te lastnosti izražene v njegovem drugem delu »Kritische Studien über den Begriff der juristischen Person«, katero je izšlo l. 1891. kot razprava v V. letniku revije »Archiv des öffentlichen Rechtes«. Z žgočim sarkazmom je tukaj bičal nazore takrat vladajočih nemških teorij, posebno pa teoretike, ki so zastopali dogmo volje v pravu, ob enem pa opozoril na pomanjkljivost ekstremne,

takozvane »interesne teorije«. S primerno združitvijo obeh elementov, volje in interesa, je skušal ugotoviti pojem subjektivnega prava in juristične osebe. Akoravno tudi to pojmovanje ne utegne popolnoma zadovoljiti, mora se priznati, da je to delo, ki žal ni izšlo kot posebna knjiga, eno najzanimivejših in najglobljih v pravni literaturi sploh, spisano v elegantnem, estetično dovršenem slogu.

Kmalu potem je publiciral Bernatzik kot profesor na baselskem vseučilišču državnopravno študijo »Republik und Monarchie«, v katerem je s historigičnega in dogmatičnega stališča na velezanimiv način razpravljal o teli tako spornih pojmi. Ta študija, ki je tik po Bernatzikovi smrti izšla v drugi izdaji, je imela biti priprava k velikemu delu o državnih oblikah, ki pa je menda radi prerahlega zdravja pokojnika ostalo nedovršeno.

Profesor na dunajskem vseučilišču je izdal zelo dobro komentirano zbirko avstrijskih ustavnih zakonov. Njegov govor ob nastopu rektorata l. 1910. se je bavil z zelo važnim narodnostno-pravnim problemom, to so nacionalne matice. Tudi v svojih socialnih študijah se je bavil z narodnostnim problemom.

Bil je v zadnjih letih soizdajatelj revije »Oesterr. Zeitschrift für öffentliches Recht« ter tam v članku »Neues über die pragmatische Sanktion« kar najostreje žigosal juristično rabulistiko Madžarov napram Hrvatom ter njih več kot dvomljive mahinacije v vprašanju Reke. Pri raznih prilikah, kot dijak in pozneje kot zastopnik privatnih docentov v profesor-skem kolegiju dunajske pravne fakultete, sem imel priložnost, prepričati se o pravičnosti Bernatzikovi napram Jugoslovenom, dasi je bil sicer strogo nemško-nacionalnega mišljenja. Markantna osebnost pokojnikova bo ostalo širšemu in ožjemu krogu njegovih učencev v neizbrisljivem spominu.

Vsueč. prof. dr. Leonid Pitamic.

— (Teritorijalne izpremembe.) Ministrstvo pravde je občine Dol, Dolsko in Veliko vas izločilo iz sodnega okraja brdskega ter pridelilo občini Dol in Dolsko sodnemu okraju ljubljanskemu in občino Veliko vas sodnemu okraju litijskemu. Istočasno sta se pridelili prvoimеноvani občini ljubljanskemu okrajnemu glavarstvu in ljubljanskim davčnim oblastvima, občina Velika vas pa okrajnemu glavarstvu v Litiji in litijskim davčnim oblastvima. Vsa ta oblastva prično za novo prideljene občine poslovati s 1. novembrom t. l.

— (Pri mešanem razsodišču) za sojenje sporov med našimi in nemškimi državljani glede na člen 304 mirovne pogodbe z Nemčijo je imenovan za našega državnega zastopnika dr. Dušan M. Subotić, kasacijski sudija v Beogradu.

